

ԿՐԹՆԱԿԱՆ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԹԱԳԱՌՈՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԻԼԸ ԵՐԿՐԻ ՎՐԱՅ

«Եկեցե՛ք արեայորիկն հոռ»
(ՄԱՏԹ. Զ. 10)

Թագաւորութիւն բառը երկու բան կ'ենն-
թաղէ՛, կառավարիչ մը և կառավարուող
մը կամ իշխան մը ու հպատակ մը: Որքան
իշխելու՝ նոյնքան հպատակելու բնագոյր
ընտանեակն ունի մըն է մարդու մէջ: Ուսանք
իշխելու աւելի զօրաւոր ընդգոյցով մը օժ-
տրւած են քան թէ հպատակելու, իսկ ու-
րիշներ ալ, ընդհակառակը, հպատակելու
կամ համակիրացելու աւելի ընդունակ են
քան թէ իշխելու: Բայց, յամենայն գէպս,
ամէն մարդու մէջ, թէն տարբեր աստիճա-
նաւ, իշխելու ընդգոյցը միշտ ի յայտ կը
բերէ ինքզինքը ամէն տեղ:

Նոյնը շիտակ է ազգերու համար: Ազ-
գեր կան որոնք մասնաւոր մարման մը ու-
նին իշխելու ուրիշ ազգերու վրայ: Կառա-
վարելու ընդգոյցը ամէն ազգի մէջ ալ կայ,
բայց կարգ մը ազգերու մէջ աւելի զօրա-
ւոր է: Զոր օրինակ, Անգլիացիներու մէջ
ազգերը կառավարելու ընդունակութիւնը
աւելի ուժեղ է և լաւ մշակուած է դարեւ-
րու ընթացքին: Անգլիացիներու որքան ալ ինք-
զինքը դժուարութիւններու առջև գտնէ իր
հպատակ ցեղերը կառավարելու գործին
մէջ, զարձեալ կերպ մը կը գտնէ այդ
դժուարութիւնները յաղթահարելու:

Իշխելու ընդգոյցը ոչ միայն ընկերական,
ազգային ու քաղաքական մարդերուն՝ այլ
հոգեւոր կեանքի մէջ ալ ցոյց տուած է ինք-
զինքը յաճախ: Պօղոս առաքեալ կ'ըսէ.
«Զէ՞ք գիտեր որ սուրբերը պիտի դատեն աշ-
խարհը... Զէ՞ք գիտեր որ մեծ Կրիստոս-
ները պիտի դատենք, հապա՞ տէր կը մնան
աշխարհային բաները» (Ա. Կորն., Զ. 2-3):

Արդ, կ'աթէ նկատի առնել թէ ի՞նչ է
Աստուծոյ թագաւորութիւնը և կամ ի՞նչ
ըսել կ'ուզենք երբ կ'աղօթենք և կ'ըսենք
Աստուծոյ թէ «Քոն թագաւորութիւնդ գայ»:

Ա. — Ի՞նչ է Աստուծոյ թագաւորութիւնը:
— Հրեաներ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ը-
սելով կը հասկնային ազգային ու քաղա-
քական ինքնագոյնութիւն մը, իսկ Յիսուսի
տեսակէտով, Աստուծոյ թագաւորութիւնը
նոր ընկերակցութիւն մըն էր, զուտ հոգե-
ւոր խմաստով ըմբռնուած:

Երբ Դաւիթի զանգ տապալեցաւ և վեր-
ջացաւ Իսրայէլի թագաւորութիւնը, յու-
սահաւորութեան մատնուած հրեայ ժողո-
վուրդը կ'ականկալէր թէ օր մը Աստուած
իրենց նոր ազատարար մը պիտի գրկէ՝ որ
իրեւ ազգային հերոս, պիտի վերահաստա-
տէր Դաւիթի կործանած զանգ և արդարու-
թեան հիման վրայ թագաւորութիւն մը
պիտի հիմնէր, որը հրեայ ազգին միջոցաւ
պիտի տարածուէր աշխարհի չորս անկիւն-
ները: Եւսայի մարգարէին Մեսայի մասին
ըրած գուշակութիւնները աւելի հաստատե-
ցին այս բաղձանքները Իսրայէլի ժողո-
վուրդին մէջ:

Բաբելոնի գերութեան շրջանին, այն
Մեսայան ականկալութիւնը աւելի ևս զօ-
րացաւ հրեայ հասարակութեան մտքին մէջ:
Եզեկիէլ մարգարէն քաջալիքեց Բաբելոնի
գերութեան մէջ ժողովուրդին այս ականկա-
լութիւնը իր ըրած մարգարէական գուշա-
կութիւններով, Ապա, ժամանակի ընթաց-
քին, Դանիէլի, Մաղաքիայի և ուրիշ մար-
գարէններու ըրած արտայայտութիւնները
այս ականկալութիւնը հրէից մտքին մէջ
այնքան պայծառացուցին որ Յիսուսի ժա-
մանակ այլևս ամէն վայրկեան անհամբեր
կը սպասէին Մեսայի զաւուստին՝ որ պիտի
հիմնէր այս թագաւորութիւնը և գիրենք.
պիտի ազատէր Հռովմի պետութեան հպա-
տակութենէն:

Յիսուսի կոչումը սակայն իրեւ Մեսա-
կոնական էր: Ճիշդ է թէ Անիկա ժողո-
վուրդը պիտի ազատէր, բայց ոչ թէ Հռովմի
գերիշխանութենէն, այլ միջքի տիրապե-
տութիւնէն: Իրաւ է թէ թագաւորութիւն մը
պիտի հիմնէր այս աշխարհի վրայ, սակայն
ոչ թէ քաղաքական՝ այլ հոգեւոր թագաւո-
րութիւն մը պիտի ըլլար ան: Թագաւորու-
թիւն մը, որուն հիմնաքարը՝ արդարութիւն,
օրէնքը՝ սէր, իսկ նշանաբանը՝ ծառայու-
թիւն պիտի ըլլար, առաջնորդելու համար
բովանդակ մարդկութիւնը գէպի իրական

երջանկութիւն: Այս թագաւորութիւնը պիտի կոչուէր նաև «Երկնից թագաւորութիւն»: Աստուած մարդոց հայրը պիտի ըլլար այս թագաւորութեան մէջ, և մարդիկ պիտի նկատուէին իրարու եղբայրներ ու քոյրեր: Այնպէս որ այս թագաւորութեան միջոցաւ տշխարհի վրայ տեսակ մը ընկերական դրութիւն պիտի հաստատուէր, փութացնելու համար մարդոց երջանկութեան ոսկեգարը:

Յիսուսի միջոցաւ հիմնուելիք այս թագաւորութիւնը տեսակ մը տիեզերական եղբայրակցութիւն մըն էր, որուն մէջ իւրաքանչիւր անհատ միևնոյն ատանձնաշնորհումներով օժտուած պիտի ըլլար: Դասակարգային դրութիւն մը պիտի չտիրապետէր հոն: Հարուստ ու աղքատ, մեծ ու փոքր, ազնուական ու շինական, այր և կին, Ասիացի կամ Եւրոպացի, ամէնքը իրարու հաւասար պիտի նկատուէին ի Քրիստոս Յիսուս (Փաղտ. Գ. 28): Յիսուս աշխարհ եկած էր աւետելու համար հիմնուելիք այս թագաւորութեան պատգամը: Հրեաներ սակայն չկրցան ըմբռնել այս թագաւորութեան հոգեւոր բնոյթը:

Օր մը երբ հրեաները Յիսուսը թագաւոր ընել ուզեցին, Անիկա փախաւ անոնց քովէն ու յեռը առանձնացաւ (Յովհ. Զ. 14-15): Որովհետև աշխարհիկ թագաւորութիւնը իր կոչումին չէր համապատասխաներ: Պիղատոս երբ Յիսուսը կը դատէր, հարցոյց Անոր թէ «Դու թագաւոր ես»: Յիսուս չուրացաւ և խոստովանեցաւ թէ Ինքը թագաւոր մըն է և թագաւորութիւն հիմնելու համար ալ աշխարհ եկած է, բայց ըսաւ յիշատակային թէ իր թագաւորութիւնը այս աշխարհէն չէ (Յովհ. ԺԸ. 33-38):

Երբ Յիսուս քարոզելու սկսաւ, առաջին օրէն այս հոգեւոր թագաւորութեան մօտեցած ըլլալը յայտարարեց (Մատթ. Գ. 17): «Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր ներսիդին է» ըսաւ (Ղկս. ԺԷ. 21): Ուրիշ տոհմով ըսաւ. «Ձեր Հայրը հաճեցաւ որ թագաւորութիւնը ձեզի տայ» (Ղկս. ԺԲ. 32): Եւ Յիսուս հիմնեց այս թագաւորութիւնը: Քրիստոնեական Եկեղեցին եւ կամ բուն Բրիտանեկոթիւնը (Աստուծոյ քաղաքութեան խորհրդանշանն է: Քրիստոնեութիւնը որքան տարածուի ափսոսելի վրայ, Աստուծոյ քաղաքութիւնը այնքան տարածուած պիտի ըլլայ:

Աստուծոյ թագաւորութիւնը մանանխի հատիկի մը կը նմանի. թէ և համեստ կերպով կը ծիլ ու կը ծաղկի, բայց ժամանակի ընթացքին կ'աճի ու կ'առճանայ: Յիսուս, իբրև հիմնադիրը քրիստոնէութեան, ցանեց այս հունտը, իսկ առաքելները, որպէս մշակներ, աճեցուցին զայն: Ապա առաքելներու յաջորդները դարբնու ընթացքին տարածեցին անոր պատգամները ի սփրւստ աշխարհի:

Յիսուս, իբրև հիմնադիրը այս շարժումին, առաջինն էր պատնէշին վրայ. իր ամբիջական հետեորդներուն թիւը 12 առաքելներով և 72 աշակերտներով 85ի բարձրացաւ: Պննտեկոստէի օրը, ուր Քրիստոնէական Եկեղեցին պաշտօնական ձև առաւ, հաւատացեալներու թիւը 120 էր: Նոյն օրը, Պետրոսի մէկ քարոզի վրայ, 3000 հոգիներ դարձի գալով, թիւը 3120 եղաւ: Յետոյ տարուէ տարի, դարէ դար, քրիստոնէաներու թիւը աճելով, ԺԸ. դարուն 200 միլիոնի մօտեցաւ: Իսկ նոյն և յաջորդ դարերուն միսիոնարական գործը այնքան մեծ արդիւնքներ տուաւ որ այսօր աշխարհի վրայ քրիստոնէաներուն թիւը 800 միլիոնէն աւելի կը հաշուուի: Երկու հազար տարիներ առաջ Նագովորեցի Յիսուսին ցանած փոքրիկ մէկ հունտը ահաւասիկ այսքան աճած ու տարածուած է ամենուրեք:

Ամէն մէկ քրիստոնեայի սրբազան պարտականութիւնն է և միանգամայն առանձնաշնորհուով Աստուծոյ թագաւորութեան այս գործը շարունակել, յառաջ տանիլ ու տարածել ամէն տեղ: Լոկ աղօթելի չի բաւեր, «Գու թագաւորութիւնդ գայ» ըսել հերիք չէ, պէտք է մշակել այս թագաւորութեան խոճալը: Այս մասին ընելիք երեք բան կայ: Նախ սորվիլ ու ծանօթանալ անոր մասին, երկրորդ՝ ապրիլ անոր գաղափարականը, և երրորդ՝ տարածել զայն մարդոց մէջ միւր նիւթական ու բարոյական միջոցները ի ապաս դնելով:

Բ. — Ինչո՞ւ պէ՞տք է տարածել այս քաղաքութիւնը: — Պէտք է տարածել այս թագաւորութիւնը նախ՝ որովհետև անոր տարածուելովն է որ մարդիկ աւելի զիրաւ պիտի ծանօթանան իրենց կեանքի նպատակին, Ի՞նչ է կեանքի նպատակը: Ուրիշ բան

չէ բայց եթէ կատարելութիւնն և երջանկութիւնն: Բայց մարդիկ այն ատեն միայն կատարելութեան կ'առաջնորդուին ու կ'երջանկանան, երբ աշխարհը երջանկաբան մը դառնայ: Անհատի մը իրական երջանկութիւնը հասարակութեան երջանկութեան մէջ կը կայանայ, և փոխադարձաբար հասարակութեան երջանկութիւնն ալ անհատներու երջանկութեամբ կ'ապահովուի: Մարդկութիւնը երջանկիկ ապրելու համար պէտք է որ ամէն անհատի պատկերութիւն տրուի երջանկի ըլլալու:

Գաղափարական ընտանիքի մը մէջ մէկը կը գործէ ամենուն և ամէնը մէկուն համար, ամբողջին շահը իրարու հետ նոյնացած: Բառին լայն առումով, համայն մարդկութիւնը ևս ընտանիք մըն է: Այս ընտանիքին մէջ մէկ անհատին զօրախտութիւնը ընդհանուրին զօրախտութիւնը կը նշանակէ: Հետեւաբար, Քրիստոսի ոգիով աղոթուած, պէտք է իրարու բոլոր վերջնել և մեր շահը մեր ընկերոջ և կամ դրացիին շահուն մէջ փնտռել: Ասկիւ առաջին մը գործնականութիւն կը ստեղծէ անհատներու և ազգերու միջև, քրիստոնէական կրօնի տնիզեցեցեան եղբայրակցութեան հիման վրայ հաստատուած: Աստուծոյ թագաւորութեան այս գաղափարական ինչպէսկարելի է գործնականացնել:

Այս գաղափարականը զիրութեամբ կը գործնականանայ, երբ Յիսուս բազմի անհատներու սրտին ամենաբարձր գահին վրայ և երջանկացնէ անոնց կեանքը: Այսպէս, երբ Յիսուս թագաւորէ անհատներու սրտին մէջ և անոնց կեանքին իշխանը ըլլայ, անհատներէ բաղկացած հասարակութեան սրտին մէջ ալ արդէն թագաւորած կ'ըլլայ քնական իմէ բերմամբ, որով Աստուծոյ թագաւորութիւնը եկած կ'ըլլայ երկրի վրայ: Նոյնպէս երբ Աստուծոյ թագաւորութեան սկզբունքները — սէր, արդարութիւն, ուղղափառութիւն, անկեղծութիւն, հաւատարմութիւն, եղբայրակցութիւն, իրարու փոխադարձ աջակցութիւն — տարածուին մարդոց մէջ, այս թագաւորութեան գաղափարականը կը գործնականանայ: Այն ատեն է որ անհատի իր շահը հանրութեան շահուն մէջ կը փնտռէ և հանրութիւնը՝ անհատի շահուն մէջ, և որով աշխարհը երջանկաբանի մը կը վերածուի: Յիսուս

առոր համար աշխարհ եկաւ և հիմնեց Աստուծոյ այս թագաւորութիւնը՝ որ զուտ հոգեւոր է իր ընտելութեամբ:

Ամէն քրիստոնեայ անհատ որ կ'ապրի Աստուծոյ թագաւորութեան այս իտէալը և կը տարածէ զայն հանրութեան մէջ, մարդկութեան դարերով հրազած այս ոսկեղաբը փութացուցած կ'ըլլայ: Կառավարութիւններու միջև կնքուած համաձայնութիւնները, ազգաց զաւնակցութիւնները, պատերազմի աղէտը աշխարհէն վերցնելու համար համաշխարհային դատարանի մը հաստատուելը և նման մարդկագուշտ ձեռնարկներ կրնան անուղղակիորէն օգնել այս նպատակին: Սակայն այս ձեռնարկները կրնան ձախողութեան մատնուիլ երբ պիտու թափու շահերը ներհակ ընթանան իրարու: Մինչդեռ երբ քրիստոնէական եկեղեցիներ և քրիստոնեայ հասարակութիւններ կատարեն իրենց պարտականութիւնները Աստուծոյ թագաւորութեան սկզբունքները տարածելու գործին մէջ, Պաշտօնութիւնը աւելի ապահով հիման մը վրայ դրուած կ'ըլլայ:

Աստուծոյ թագաւորութեան աշխարհի վրայ հաստատուելով է միայն որ Աստուծոյ կամքը կը կատարուի երկրի վրայ, ինչպէս կը կատարուի արդէն երկնքի մէջ: Եթէ այս աշխարհը երկնքի պիտի վերածուի, պէտք է որ Աստուծոյ կամքը տիրապետէ նաև այնտեղ՝ ինչպէս երկնքի մէջ: Աստուծոյ իր ներկայութեամբն ու ճոխութեամբը հոն է՝ ուր իր կամքը կը կատարուի: Մարդու մը կամքին տիրապետութիւնը կրնայ երբեք աշխարհը քաոսի վերածել, սխալմունքներու և ձախողութիւններու տառապնորդել, բայց Աստուծոյ կամքին ի գործ դրուելը մարդոց երջանկութիւնը կ'ապահովէ: Ինչո՞ւ այսօր կատարեալ խաղաղութիւն չկայ աշխարհի վրայ: Որովհետև մարդիկ իրենց կամքը յառաջ կը քշեն և պատեհութիւն չեն տար Աստուծոյ որ նա իր կամքը գործադրէ մեր առօրեայ ապրելա-կերպին մէջ:

Տնիզերքը, որուն մէջ կ'ապրինք, իր գեղեցկութիւնն ու ներգաշխակութիւնը կը պարսկի Աստուծոյ կամքին բացարձակ տիրապետութեան, Մարդիկ, որ տնիզերքի մէկ մասը կը կազմեն, փոխանակ քնութեան ներգաշխակութեանը հետեւելով, Աստուծոյ

որպէս գործակիցներ, աշխարհը երջանկաւորանի մը վերածնելու, իրենց կամքը չարաւորաբար գործածելով այս աշխարհը տանջաւորանի մը վերածածն են այժմ:

Երկինքը այն վայրն է ուր արդարութիւնը կը տիրապետէ, սէրը կը թագաւորէ, ճշմարտութիւնը կը փառաւորուի, աղնուութիւնը կը գովուի, վիհանձնութիւնը կը յարգուի և զոհողութիւնը կը մեծարուի: Դրամը, ընկերական դիրքը և այլ աշխարհիկ արժէքներ չեն որ անհատի մը մեծութիւնը կ'որոշեն հոն, այլ նկարագրը և բարոյական արժէքներն են որոնք, իբրեւ չափանիշ, մարդու մը իսկական արժանիքը կը սահմանեն: Եւ այս՝ որովհետեւ հոն Աստուծոյ կամքը կը տիրապետէ: Կ'ուզե՞նք որ այս աշխարհն ալ զբախտի վերածուի, պէտք է թոյլ տանք որ Աստուծոյ կամքը, ինչպէս երկինքի մէջ, նոյնպէս երկրի վրայ ալ տիրապետող ըլլայ:

Երբ Աստուծոյ կամքը տիրապետէ երկրի վրայ, մարդիկ չեն կրնար խոփել եւ իրենց նիզակները յօտանել պիտի չեն, ազգ ազգի վրայ սուր պիտի չվերցնեն եւ այլևս պատեարգով պիտի չսուրբան (Յուայի, Բ. 4): Աղբասին դասը արդարութեամբ պիտի տեսնուի (Յուայի, ԺԱ. 4): Գայլը գառնուկին հետ միասին պիտի բնակի եւ ինձը ուրիշ հետ պիտի պառկի, հորբը, առոյգ առիւծը եւ պարսպ գուռակը մէկտեղ պիտի արածին, եւ զանոնք պզտիկ տղայ մը պիտի փեկ: Եւ կովը արջին հետ պիտի ճարակի, առնոց ձագերը միասին պիտի պառկին եւ առիւծը արջառի պէս յարգ պիտի ուտէ (Յուայի, ԺԱ. 6-7): Եթէ կերակուրը հող պիտի ըլլայ (Յուայի, ԿԵ. 25): Գաթնկներ տղան ի՞նչ ծակիկ վրայ պիտի խալայ եւ կաթնը կտրուածը ի՞նչ ձեռքը փաթէ բոցին վրայ պիտի դնէ: Եւ իրարու վնաս պիտի չսան: Քանզի ինչպէս ծովը ջուրով՝ նոյնպէս երկիրը Տիրոջ գիտելիքով պիտի լեցուի (Յուայի, ԺԱ. 8-9):

Այս, ասիական տեղի պիտի ունենայ և աշխարհը կատարեալ խաղաղութիւն պիտի վայելէ երբ Աստուծոյ թագաւորութիւնը իրականացնէ տարածուի երկրի վրայ: Ուրովհետեւ այս թագաւորութեան օրէնքը սէր է: Ամերիկացի մեծ բանաստեղծ Լօւիսֆէլօ կ'ըսէ. «Եթէ մենք զիրար սիրենք, ոչ մէկ

բան կարող է մեզի վնասել, եւ որեւէ անպատեհ բան չի կրնար պատահիլ»: Մարդկութեան սոյն սկզբնաբնութիւնը օր առաջ իրականութիւն դարձնել իւրաքանչիւր քրիստոնեայ հաւատացեալի ազօթքին նիւթը պէտք է ըլլայ, «եկեցեք արքայութիւն քո ազօթքը յաճախակի արտասանելով»:

Գ.— Ի՞նչ է, իբրեւ քրիստոնեայ, մեր պարտականութիւնը այս քաղաքացիները տարածելու գործին մէջ: — Մեր առաջ պարտականութիւնն է նախ երկնաւոր Թագաւորին հաւատարմ կատարներ ըլլալ և ապա խօսքով ու գործով տարածել այս թագաւորութեան սկզբնաբնութիւնը մահուութիւն: Աստուած, իբրեւ մեր երկնաւոր Հայրը, զազափարական թագաւոր մըն է, մենք ալ պէտք է որ պարտաճանաչ, գիտակց ու իրեն հետ գործակցող զազափարական զաւակներ ըլլանք: Պէ՛ն ձօնաւոր կ'ըսէ. «Բարի թագաւոր մը հասարակութեան ծառան է»: Երբ Յիսուս աշխարհ եկաւ, որպէս ներկայացուցիչ երկնաւոր Թագաւորին, ոչ թէ ծառայութիւն ընդունեց, այլ ծառայեց, և նոյնիսկ իր անձը փրկանք տուաւ մարդոց փրկութեան համար: Մենք ալ պէտք է նոյն օրինակին հետեւինք:

Քօնկրէ՛վ կ'ըսէ. «Թագաւորը ով ալ ըլլայ իր երկրին հայրն է»: Ինչու՞նք այս աշխարհի մէջ հիմնած Աստուծոյ թագաւորութիւնը տիեզերական եղբայրակցութիւն մըն է Աստուծոյ հայրութեան զազափարին ներքեւ: Քրիստոնէական հեղինակ մը իրաւունք ունի երբ կը յայտարարէ. «Հասցէդ օտարին ալ տուր, յանուն տիեզերական եղբայրակցութեան, որ կը միացնէ բոլոր մարդիկը իրարու հետ, տիեզերական Հօր մը հեղինակութեան ներքեւ»: Իսկ Երկրորդէն կը յաւելու. «Աշխարհը ուրիշ բան չէ բայց եթէ մեծ քաղաք մը, լեցուն՝ աստուածային ու մարդկային էակներով, որոնք բնութեան միջոցաւ իրարու նեցուկ ըլլալու համար ստեղծուած են»: Աշխարհը կրնայ իսկապէս երջանկաւոր մը ըլլալ եթէ մարդիկ գիտակցութեան գալով զիրար եղբայրներ ու քոյրեր նկատեն և իրարու հետ գործակցելով վրիպ երջանկացնելու աշխատին, փոխադարձ յարգանքի ու սիրոյ հիման վրայ հաստատուած:

Հին ատեն, մարդիկ երջանկութիւնը հանդերձաւի մէջ միայն կ'ապրէին: Իայց արդէ տեսնակէտով, եթէ անհատ մը բառին լաւագոյն ու բարոյական խառնուոյք երջանկութիւն չունի այս աշխարհի մէջ, երկնքի մէջ չի կրնար երջանիկ ըլլալ: Հանգիծեալի երջանկութիւնը այս կեանքի մէջ մեր ունեցած խղճմտանքի անդորրութեան ու սրտի գոհունակութեան հետեանքն է: Երջանկութեան աղբիւրը Յիսուս Քրիստոսն է: Այն որ իրական զգումով, ապաշխարութեամբ ու հաւատքով Քրիստոսի հետ միացած է, զԱյն ունի իր սրտին մէջ և Անոր հետ կ'ապրի այս կեանքի ընթացքին, ապահոված է իւրջայն միաժամանակ իր հանդիմանալ կեանքի երջանկութիւնը, արքայութեան փառաց պահել:

Արքայութիւնը և գոհիքը այս կեանքի մէջ կը սկսին: Յիսուս ըսաւ. «Ձի անաւախութիւն Աստուծոյ ի ներս ի ձեզ ես (Ղկս. ԺԷ. 21): Իսկ ջրիստոնէութեան մեծ առաքնաւը ըսաւ. «Աստուծոյ քաղաւորութիւնը կերակուր ու խմելիք չէ, այլ արդարութիւն, խաղաղութիւն եւ խնդութիւն Հոգւով Սրբով» (Հովհ. ԺԷ. 17): Եթէ մէկը այս աշխարհի վրայ, իր առօրեայ կեանքին մէջ, Աստուծոյ թագաւորութեան այս գիւղեցիկ սկզբունքները չէ իւրացուցած և, Ա. Հոգիին երկնային շնորհներով օժտուած, անոր ներքին ուրախութիւնը չէ վայելած իր սրտին ու հոգիին խորքը, երկնքի մէջ չի կրնար վայելիլ զանոնք:

Ճշմարիտ ջրիստոնեան այն է որ ոչ միայն այս աշխարհի մէջ կ'ապրի արդարութեան կեանքը, և որուն իրր հետեանք կը վայելէ Ս. Հոգիին ստաւի մաքէ վերա խաղաղութիւնն ու խնդութիւնը, այլ կը փոխանցէ զանոնք նաև իր ընկեր արարածներուն, և այսպէս Աստուծոյ գործակիցը կը դառնայ երկնից թագաւորութիւնը երկրի վրայ հաստատելու վսեմ գործին մէջ: Այն ատեն միայն ճեկեացէ արեւոյթիւնն է որ առաջին կ'ունենայ իր գործնական արժէքը մեր կեանքին մէջ:

Լոնտոնի Մինիսթրներ Լեքայարանին մէջ, նշանաւոր մարդոց չիլիմնեութեան կարգին կայ նաև Ափրիկէի մեծ միսիոնար Լիվինկոթընի գամբանը, Վիքթորիա թագուհին օր մը երբ Լեքայարանին մէջ կը պալատէր, յանկարծ

աչքին զարկաւ Լիվինկոթընի տապանաքարը: Բոպէ մը կեցաւ հոն և կարդաց տապանաքարին վրայ գրուած հետեան խոսքը. «Տակաւիճ ես ուրիշ ոչխարներ ունիմ, որոնք այս բակին մէջ չեն. զանոնք ալ պիտի ես հոս բերեմ, որ իմ ձայնս լսեն ու ըլլան մէկ հոս ու մէկ ճովիւ» (Յովհ. Ժ. 16): Թագուհին իսկոյն յիշեց իր պարտականութիւնը Աստուծոյ թագաւորութիւնը տարածելու գործին նկատմամբ, և ըրաւ առ այդ ինչ որ կրնար, գործադրելու համար Փրկչին այն պատուէրը՝ զոր աւանդ թողած էր իր Եկեղեցիին, ըսելով. «Պե՛տքէ՛ք այսուհետեւ, առեկեցեցէ՛ք զանոնք ճեպանստ» (Մատթ. ԻԸ. 19):

Միլիցները կրնան տարբեր ըլլալ, բայց միևնոյն նպատակին կը ծառայեն: Մէկը իր հարստութեամբը, միւսը իր ստացած բարձր ուսումով, ուրիշ մը կրօնական հրատարակութիւններով, մէկը իբր Աւետարանի պաշտօնեայ, միւսը իբր միսիոնար, ուրիշ մէկը իբր կրօնի ուսուցիչ կարող է տարածել միշտ Աստուծոյ թագաւորութեան պատգամները, եթէ կը հաւատայ անոնց բարեբար ազդեցութեան:

Ամէն ջրիստոնեայ թէ և չի կրնար օտար երկրներ իր խաղով առաքնութիւն ընել կամ աւետարանի քարոզիչ ըլլալ, բայց ամէն ոք մէկ կամ տարբեր կերպերով կրնայ արքայութեան աւետարանին լոյսը տարածել իր շուրջը, խօսքով և մանաւանդ իր ապրած ջրիստոնէական առաքինազարդ կեանքով, և որով կատարել իր պարտականութիւնը հաւատարմօրէն ու կատարեալ պարտաճանաչութեամբ: Այս ընելով միայն ջրիստոնեայ հաւատացեալը իրաւունք կ'ունենայ Տէրունական Աղօթքը մատուցանելու ատեն գոհունակ օրտով արտասանելու ճեկեացէ արեւոյթիւնն է որ խօսքը:

ԳՐ. Ա. ՍԱՐԱՅԵԱՆ

Յրէզոն, Գալիւ.

